

LOVSTVO

-
- A silhouette of a wooden hunting stand is visible on the left side of the slide. The background is a sunset sky with orange and yellow hues, and a fence line is visible in the foreground.
- 1) lovište (definicija i vrste)
 - 2) bonitet i bonitiranje lovišta
 - 3) ekonomski i biološki kapacitet lovišta
 - 4) gazdovanje lovištem

lovište

Šelmić i sar., 1998

deo staništa jedne ili više vrsta gajene divljači po pravilu omeđen prirodnim granicama na kome delovanje ekoloških faktora omogućuje gajenje, zaštitu i racionalno korišćenje određene vrste ili više vrsta divljači

lovište

Zakon o divljači i lovstvu (Sl. gl. RS., 18/10)

lovište

zaokružena prirodna celina u kojoj postoje uslovi za trajnu zaštitu, upravljanje, lov, korišćenje i unapređivanje populacija divljači

lovište posebne namene

lovište namenjeno za sprovođenje posebnih mera gazdovanja radi očuvanja i usmeravanja razvoja populacije divljači i njenih staništa

lovište

Zakon o divljači i lovstvu (Sl. gl. RS., 18/10)

otvoreno lovište

lovište u kome je moguća nesmetana dnevna i sezonska migracija divljači

ograđeno lovište ili ograđeni deo lovišta

površina zemljišta, voda i šuma ograđena prirodnim ili veštačkim preprekama koje onemogućavaju, odnosno umanjuju mogućnost da divljač napusti tu površinu

lovište

Zakon o divljači i lovstvu (Sl. gl. RS., 18/10)

Lovište se ustanovljava kao otvoreno ili ograđeno.

- ✓ **otvoreno lovište** (>2.000 ha), izuzev LPN i LRR
- ✓ **lovište na površini registrovanog ribnjaka** (>200 ha)
- ✓ **ograđeno lovište** (>300 ha), izuzev LPN

LPN - lovište posebne namene

- na površinama nacionalnih parkova
- na površinama sa većinskim učešćem državnih šuma i šumskog zemljišta

lovište

Zakon o divljači i lovstvu (Sl. gl. RS., 18/10)

Granice lovišta - određivanje i obeležavanje

- ✓ središnjim tokom velikih reka
 - ✓ autoputevima koji sprečavaju migraciju dlakave divljači
 - ✓ **železnička pruga, magistralni i lokalni put, vododelnica, granica katastarske opštine**
- pri utvrđivanju granice lovišta mora se uzeti u obzir prirodna migracija divljači

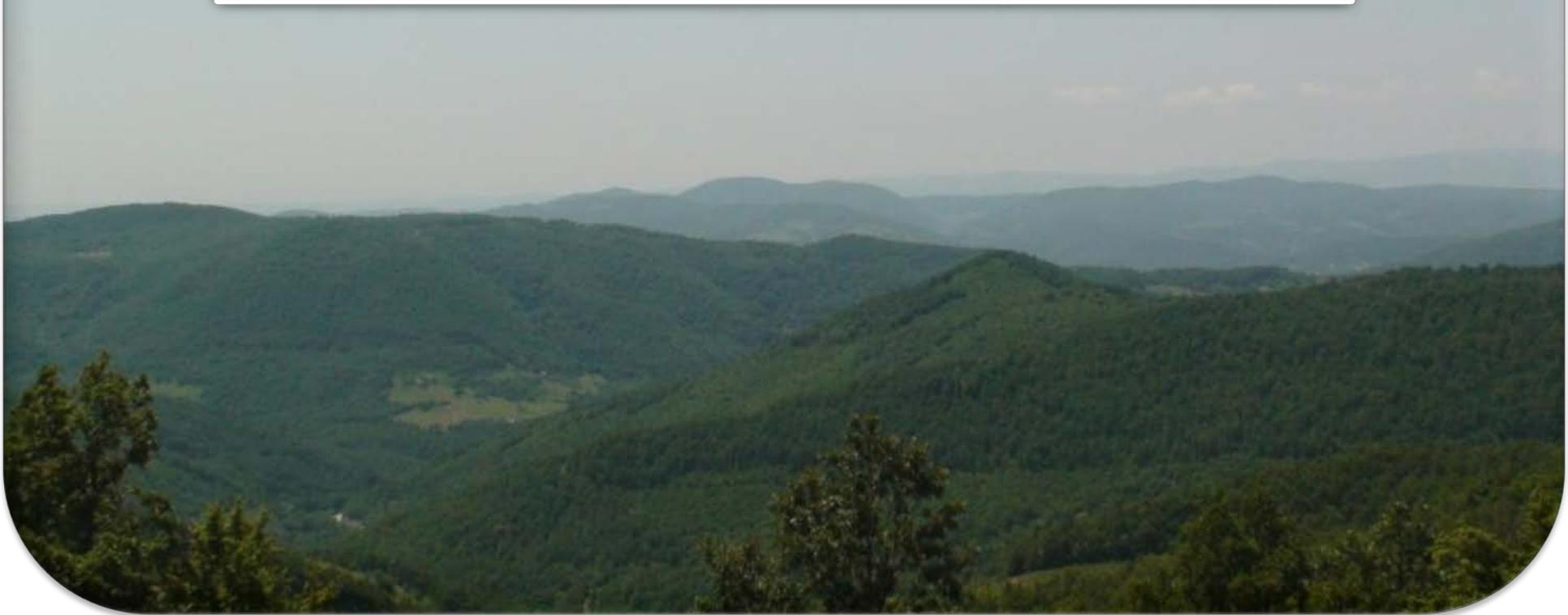
lovište

- nizijska (<150 *m*)
- brdska (150-500 *m*)
- planinska (500-1500 *m*)
- visokoplaninska (>1500 *m*)

lovište

- šumska (lovišta krupne divljači) ****?***
- poljska
- barska (na stajaćim vodenim površinama)

- ❑ Sistem lovnog gazdovanja je izmenjen počevši od 2010. godine
- ❑ Prosečna površina lovišta iznosi oko 20.00 ha
- ❑ Lovačka udruženja imaju između 50 i 1.300 članova (lovaca)

Strategija razvoja lovstva

Višegodišnji plan (15 godina)

trostepeni sistem

Lovna područja

Višegodišnji plan (15 godina)

Lovišta

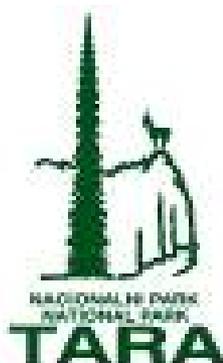
Višegodišnji plan (10 godina)

Godišnji plan (1 April – 31 Mart)

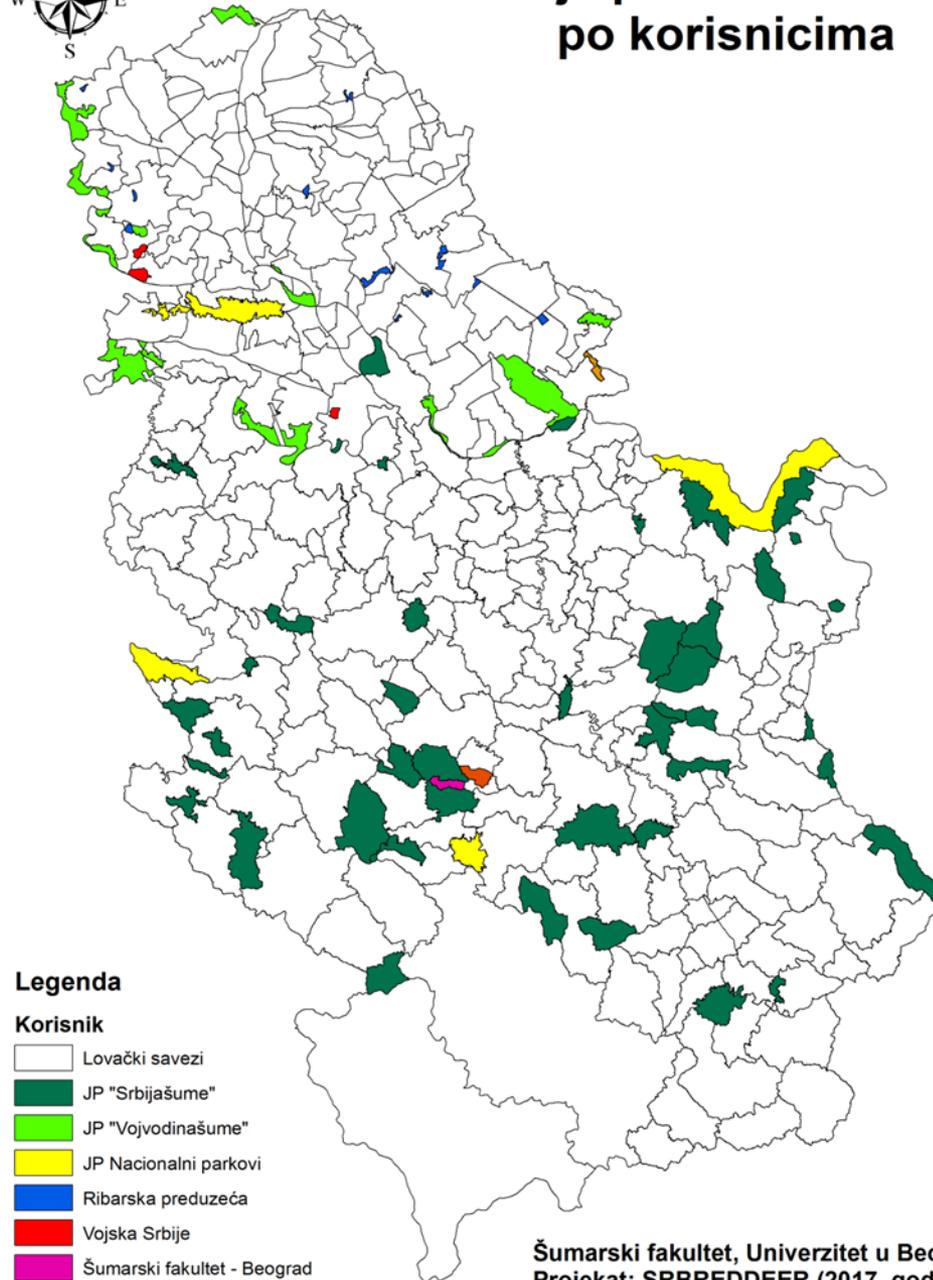
- saradnja susednih lovišta
- plan lovnog područja
- različiti korisnici lovišta (LU, JP, ŠF, VRS, ...)
- štete od divljači
- prihodi od divljači

KORISNICI LOVIŠTA razna pravna lica

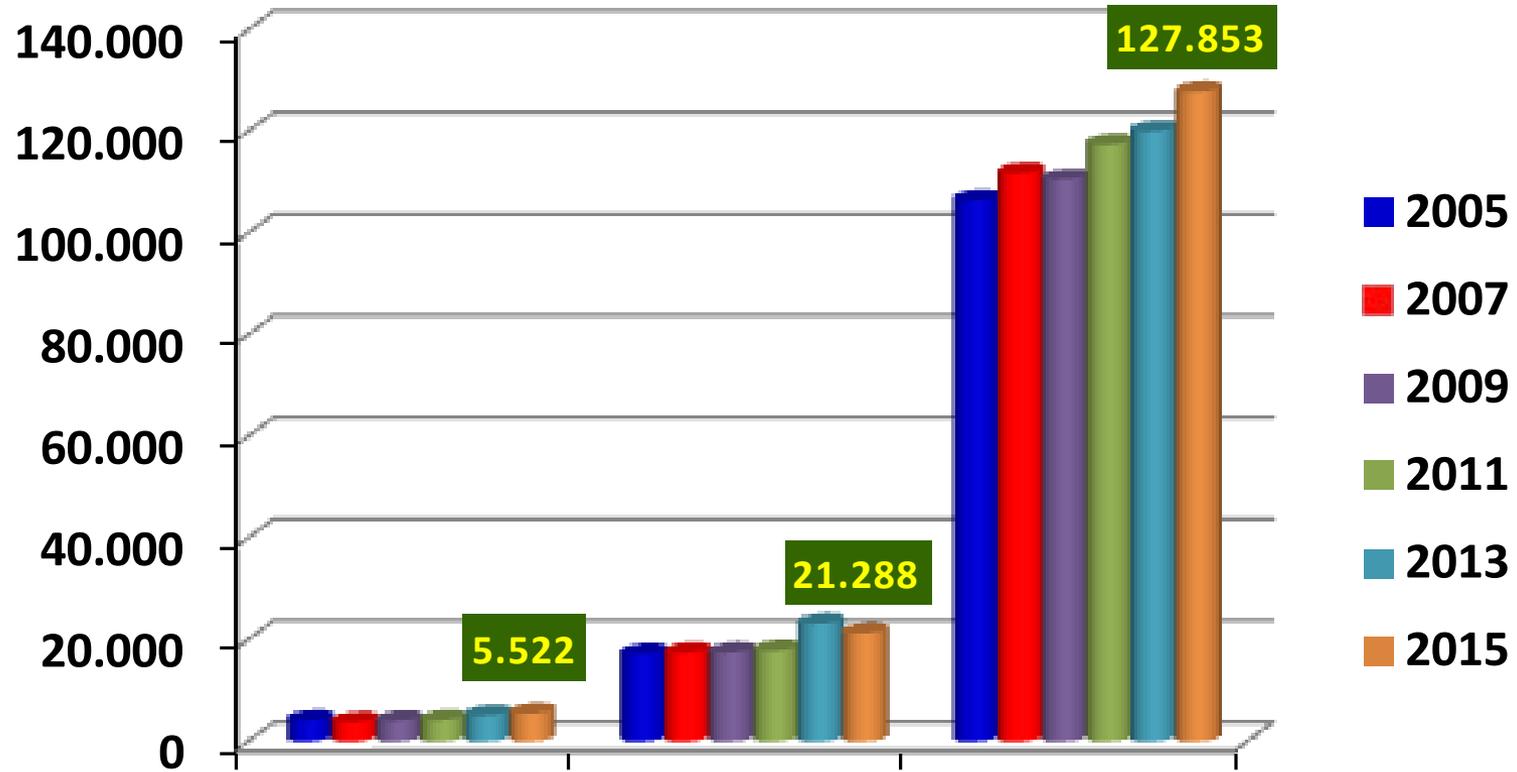

Broj i površina lovišta po korisnicima

Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu
Projekat: SRBREDDEER (2017. godina)
Rukovodilac projekta: Dr Dragan Gačić
Program: ArcMap10

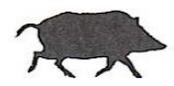
procenjena brojnost

Jelen

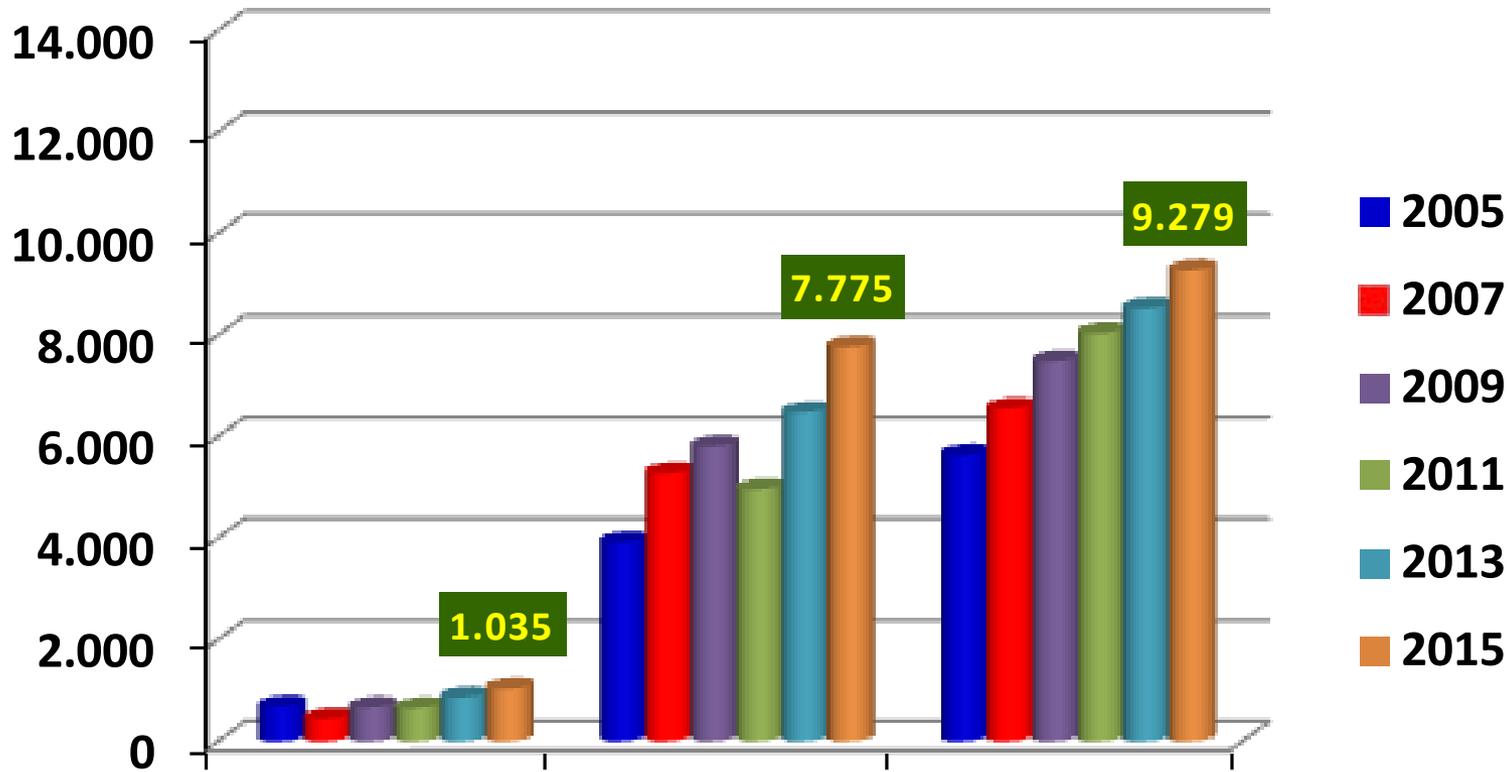
Divlja svinja

Srna

registrovani odstrel

Jelen

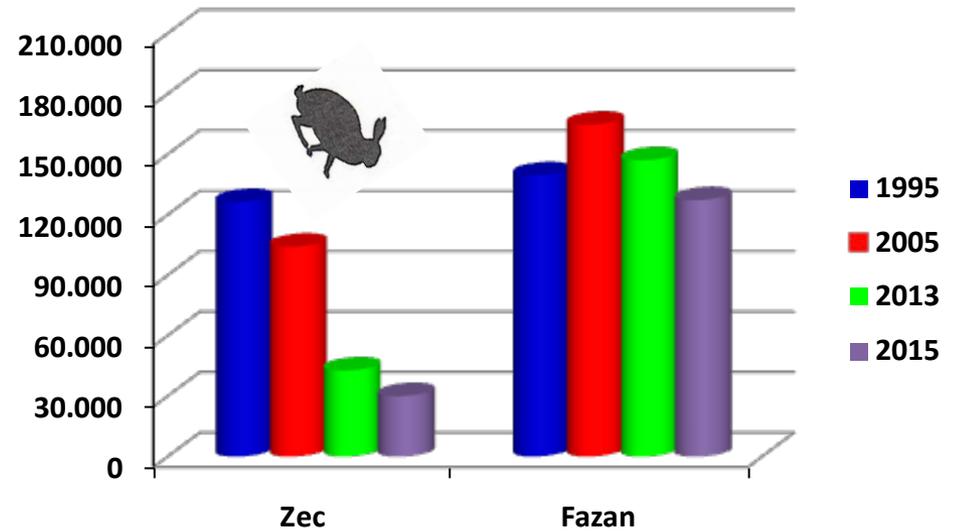
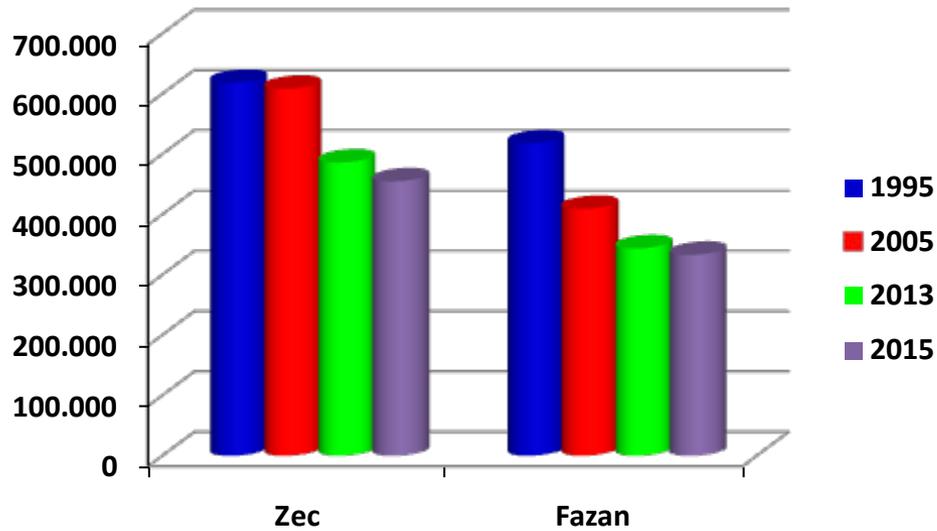
Divlja svinja

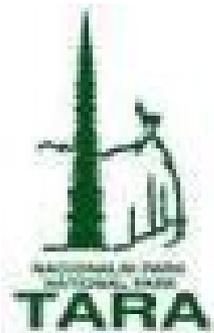

Srna

sitna divljač

ZAŠTIĆENA PODRUČJA

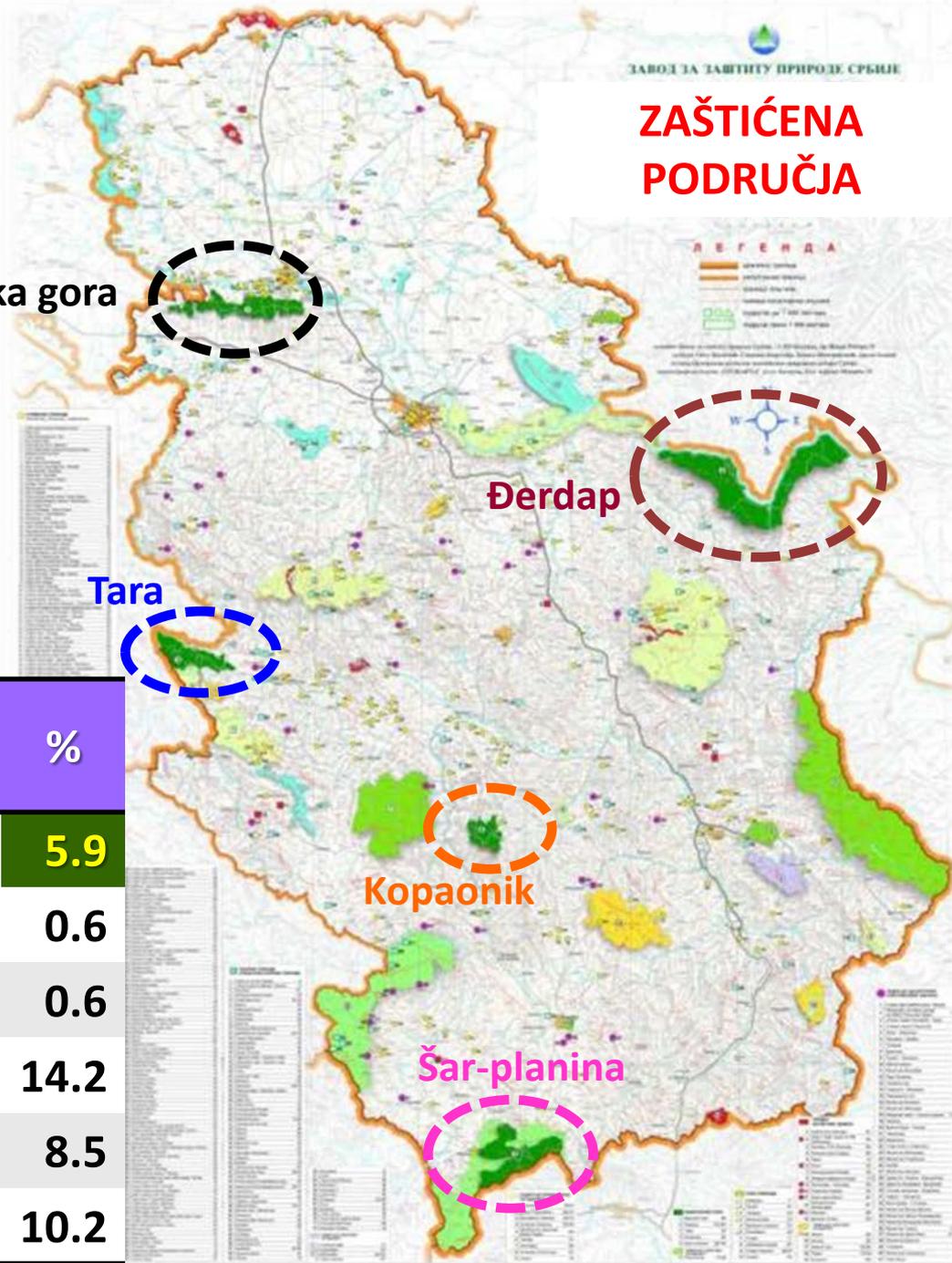
Fruška gora

Tara

Đerdap

Kopaonik

Šar-planina

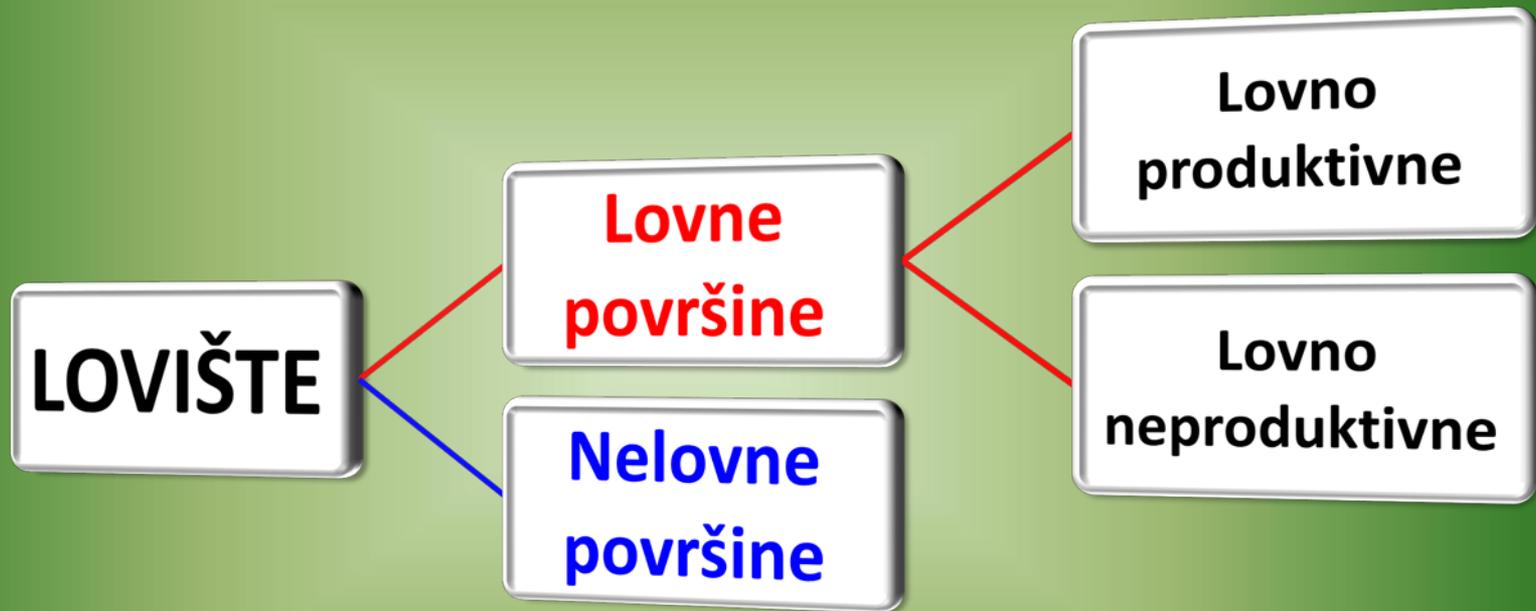
Sistem zašt. područja	Broj	Površina (ha)	%
Zašt. područja	464	518,204	5.9
UNESCO MAB	1	53,804	0.6
Ramsar	9	55,627	0.6
IBA	42	1,259,624	14.2
IPA	61	747,300	8.5
PBA	40	903,643	10.2

- **Bonitet (kvalitet) lovišta**

zbir prirodnih uslova kao osnovnih faktora od kojih zavisi opstanak i dalje razmnožavanje određene vrste divljači u lovištu

- **Bonitiranje lovišta - otvorenog (!)**

na osnovu ocene i poeniranja osnovnih faktora određuje se bonitetni razred nekog lovišta za određenu vrstu divljači

NELOVNE POVRŠINE

- naseljena mesta
- saobraćajnice
- aerodromi
- industrijske zone
- groblja
- ograđeni objekti
- jezera i reke
- kanali i bare
- kassarne
- parkovi

NELOVNE POVRŠINE

svi delovi lovišta na kojima divljač nema uslova za opstanak i dalje razmnožavanje, ili se na tim delovima lovišta ne može sprovesti lovno gazdovanje iz specifičnih razloga

vojna skladišta, vežbališta, ograđeni plantažni voćnjaci, granični pojasevi, ...

LOVNE POVRŠINE

svi delovi lovišta na kojima divljač ima povoljne uslove za opstanak i dalje razmnožavanje, i na kojima se gaji, štiti i racionalno koristi (lovi)

✓ **lovno-produktivne**

divljač **ima** uslove za opstanak i razmnožavanje, i na kojima se gaji, štiti i lovi

✓ **lovno-neproduktivne**

divljač **nema** uslove za opstanak i razmnožavanje, ili na kojima je nepoželjna i štetna

(divljač se na ovim površinama štiti i lovi, ali ne gaji)

LOVNO PRODUKTIVNE - LPP

- njive i oranice
- livade i pašnjaci
- šumske površine

LOVNO NEPRODUKTIVNE

- šumski, lozni i voćni rasadnici
- neograđene bašte oko kuća, voćnjaci i vinogradi
- ribnjaci, trstici i stalne bare
- tereni izloženi poplavama u vreme reprodukcije

predradnje za bonitiranje lovišta

- utvrditi površinu lovišta (prema vlasništvu i kulturama) i kolektirati karte lovišta
- utvrditi nadmorsku visinu lovišta
- utvrditi tip lovišta (ravničarski, brdski, ...)
- izabrati vrstu/vrste divljači koje će se gajiti u lovištu (sa kojima će se gazdovati)
- utvrditi lovnoproduktivnu površinu lovišta za svaku gajenu vrstu **posebno**

osnovni činioci u lovištu - osnovni faktori

- Kvalitet (sastav) tla
- Hrana i voda
- Biljni svet (pokrivač)
- Mir u lovištu
- Konfiguracija
- Klimatske prilike (uslovi)
- Opšta pogodnost (prikladnost) lovišta

ocena osnovnih faktora

- Kvalitet (sastav) tla
- Hrana i voda
- Biljni svet (pokrivač)
- Mir u lovištu
- Konfiguracija
- Klimatske prilike (uslovi)
- Opšta pogodnost (prikladnost) lovišta

odličan 5

vrlo dobar 4

dobar 3

slab 2

ocena osnovnih faktora - sitna divljač

Osnovni faktor (osnovni činioc u lovištu)	Vrednost (%)	Faktor vrednosti
Kvalitet tla	20	4
Hrana i voda	25	5
Biljni pokrivač	20	4
Mir u lovištu	10	2
Konfiguracija	5	1
Klimatske prilike	10	2
Opšta prikladnost lovišta	10	2

određivanje boniteta lovišta - zec

Osnovni faktor	Ocena faktora	Faktor vrednosti	Broj poena
Kvalitet tla	5	4	20
Hrana i voda	4	5	20
Biljni pokrivač	4	4	16
Mir u lovištu	2	2	4
Konfiguracija	4	1	4
Klimatske prilike	4	2	8
Opšta prikladnost lovišta	3	2	6

$\Sigma = 78$

određivanje boniteta lovišta - zec

87 - 100 poena	I bonitetni razred
74 - 86 poena	II bonitetni razred
60 - 73 poena	III bonitetni razred
41 - 59 poena	IV bonitetni razred

određivanje kapaciteta lovišta - zec

Bonitetni razred	I	II	III	IV
Prolećna brojnost	20	12-19	5-11	2-4
Koeficijent	1,0	0,8-1,0	0,6-0,8	0,4-0,6
Godišnji prirast	20	10-19	3-9	1-2
Jesenja brojnost	40	22-38	8-20	3-6

LPP = 2.000 ha (I bonitet)

PB = 20 jedinki/100 ha LPP

J B = 40 jedinki/100 ha LPP

Kapacitet lovišta

PB = 20 × 20 = 400 jedinki

J B = 40 × 20 = 800 jedinki

Kapacitet lovišta se uglavnom izražava u relativnim pokazateljima, kao prosečna prolećna gustina na jedinici produktivne površine (100 ha) prema klasama kvaliteta. Kapacitet lovišta za skoro sve vrste divljači još uvek nije pouzdano određen za naše prirodne i privredne uslove.

Vrsta divljači	Klasa kvaliteta (broj jedinki na 100 ha produktivne površine)		
	I	II	III
Obični jelen			
neuređena lovišta	3	2	1
uređena lovišta	12	6	3
Divlja svinja			
ravničarski tip lovišta	≥3	1,5-3	0,3-1,5
brdski tip lovišta	≥2	1-2	0,3-1
planinski tip lovišta	≥1	0,5-1	0,3-0,5
Zec	20-100	12-20	6-12
Fazan	30-120	20-30	10-20

Primer normativa optimalne brojnosti glavnih vrsta divljači u Srbiji za izradu dugoročnih (desetogodišnjih) planova gazdovanja lovištem **Izvor: Tomašević i sar., 2015**

******* jednako gazdovanje (upravljanje) *******
******* jednaki uticaji faktora životne sredine *******

Postojeća metodologija (sistem) za ocenu kvaliteta staništa i kapacitete za određene vrste divljači nije jasno definisana aktuelnom legislativom.

nisu jasno definisane i uključene razlike između sledećih izraza

- STANIŠTE

=

- lovište

- populacija divljači

≈

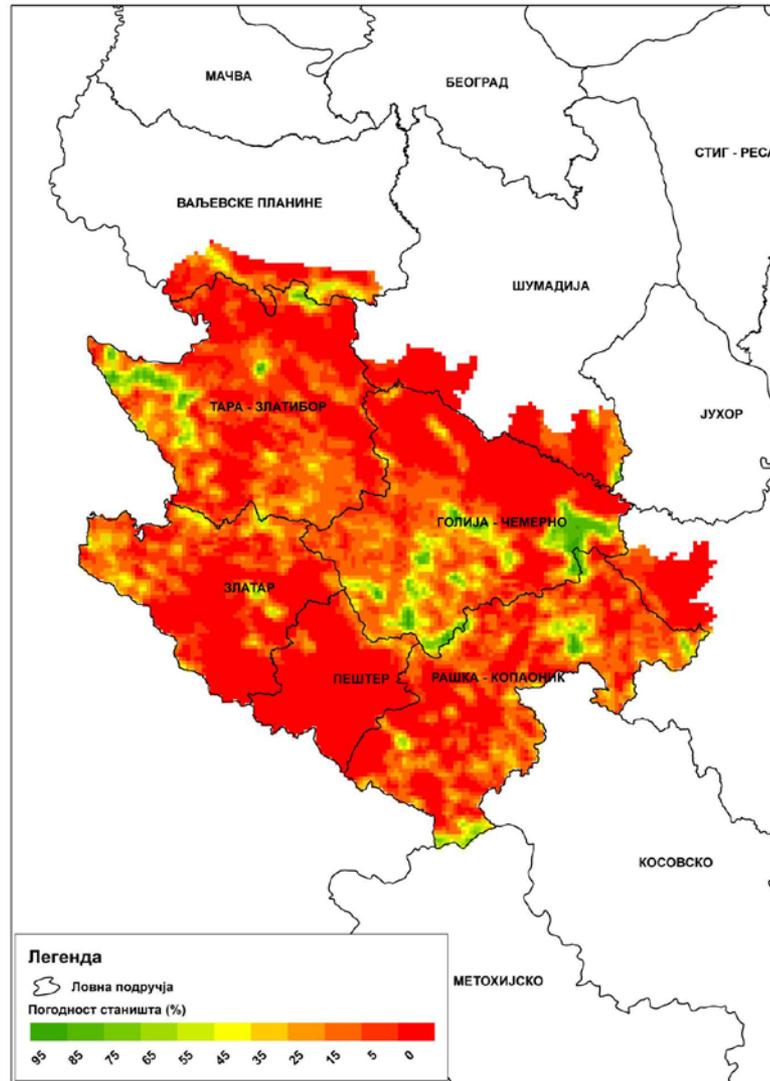
- optimalni fond

- kapacitet lovišta

≠

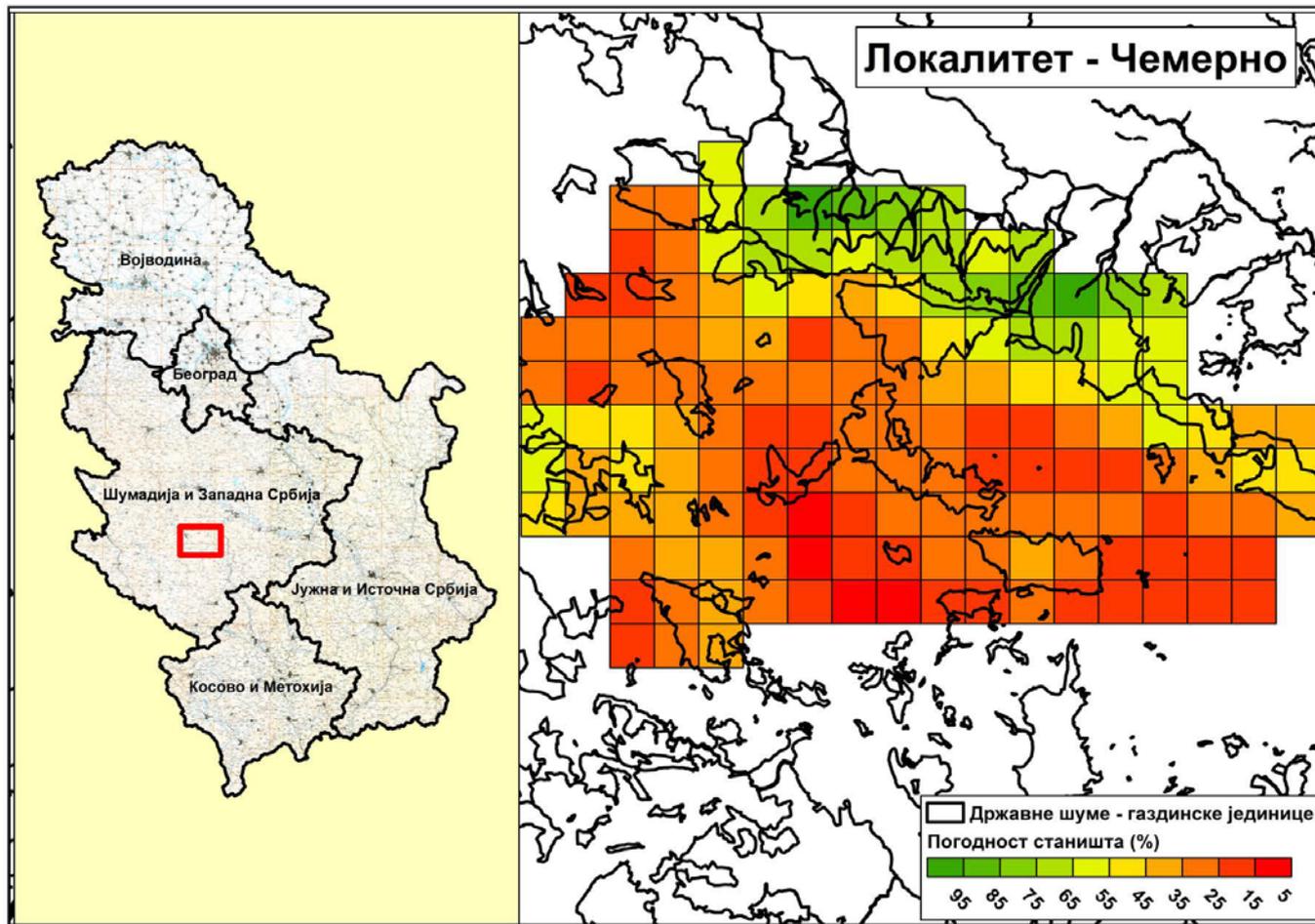
procena

**7.000 – 13.000
jedinki**

**prostorno
eksplicitni
model
staništa**

Слика 28. Преглед установљених ловних подручја у анализираној пилот области у западном делу централне Србије, и дефинисаних погодних (одговарајућих) површина за реинтродукцију обичног јелена

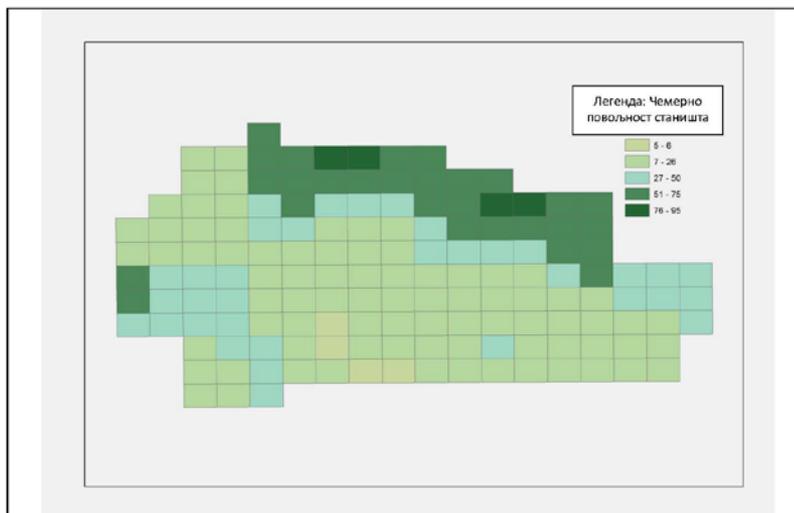

Слика 4. Положај и повољност другог подручја за реинтродукцију обичног јелена (укупна површина 150 km² или 15.000 ha)

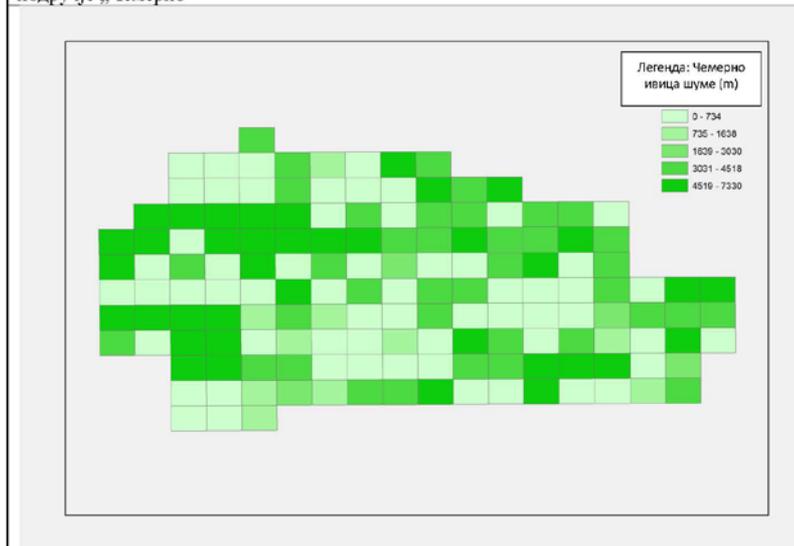
**dodatna
analiza**

**sinтезни
model
stanišne
povoljnosti**

**240 jedinki
na
15.000 ha**

Слика 6а. Поволјност станишта према конзервативном моделу процене за одабрано подручје „Чемерно“

Слика 6б. Додатни чинилац модела процене поволјности станишта за подручје „Чемерно“

vrste divljači koje su adaptivne (fleksibilne) i migratorne

!?!?!?!?

Izvor: Stankov i sar., 2019 (u štampi)

Lovište posebne namene "Bosutske šume" – JP "Vojvodinašume"

Naš aktuelni sistem za ocenu kvaliteta staništa (lovišta) i kapacitete za određene vrste divljači nije odgovarajući u pogledu objektivnosti i pouzdanosti rezultata do kojih se dolazi njegovom primenom, niti je jasno definisan (određen) važećim zakonom i podzakonskim aktima iz oblasti lovstva.

Ovo se delimično objašnjava velikom raznolikošću Srbije u pogledu klime, reljefa, geološke podloge, tipova zemljišta i biljnih zajednica, a time i količine i sastava prirodne hrane u šumskim kompleksima i na poljoprivrednim površinama.

Dodatno, njegova objektivnost se smanjuje korišćenjem zastarelih (ili nepreciznih) podataka iz katastra i drugih baza podataka (poljoprivreda i šumarstvo), uključujući prisustvo i uticaj predatora (npr. vuk, lisica), kao i česte značajne izmene stanišnih faktora izazvane ekstremnim temperaturama, poplavama, sušama i šumskim požarima.

Da li nam je ovakav sistem bonitiranja potreban ?

Da li postoji neki bolji i jednostavniji sistem bonitiranja ?

gazdovanje lovištem

Pravilnik o sadržini i načinu izrade planskih dokumenata u lovstvu (Sl. gl. RS., 9/12)

- Program razvoja lovnog područja
- Lovna osnova**
- Godišnji plan gazdovanja lovištem**
- Program gazdovanja za ograđeni deo lovišta
- Program naseljavanja divljači

lovna osnova

- 1) Preambula**
- 2) Opšti podaci o korisniku lovišta**
- 3) Opšti podaci o lovištu**
- 4) Rezultati gazdovanja lovištem u prethodnom planskom periodu**
- 5) Prirodni i ostali uslovi za gajenje lovni vrsta divljači**
- 6) Ocena pogodnosti stanišnih i drugih faktora u lovištu**
- 7) Upravljanje populacijama lovni vrsta divljači**
- 8) Zaštita nelovni vrsta divljači**
- 9) Ciljevi gazdovanja lovištem i mere za ostvarivanje ciljeva**
- 10) Mere gajenja i zaštite divljači**
- 11) Plan uređivanja i održavanja lovišta**
- 12) Mere za sprečavanje šteta od divljači i šteta na divljači**
- 13) Ekonomsko-finansijski plan gazdovanja**
- 14) Opšti podaci o projektantu lovne osnove**
- 15) Karta lovišta i drugi prilozi**

Način izrade lovne osnove

- ❑ posebno se iskazuju planirane aktivnosti, kao i ciljevi i mere lovnog gazdovanja za: otvoreni deo; ograđeni deo, i lovni revir
- ❑ elektronski oblik - čuva se u Centralnoj bazi podataka
- ❑ štampani oblik - izrađuje se kao ukoričena knjiga, čije stranice su numerisane

godišnji plan gazdovanja lovištem

- 1) Preambula
- 2) Opšti podaci o lovištu
- 3) Rezultati gazdovanja lovištem u prethodnoj lovnoj godini
- 4) Upravljanje populacijama lovnih vrsta divljači u lovnoj godini
- 5) Zaštita nelovnih vrsta divljači u lovnoj godini
- 6) Mere gajenja i zaštite divljači
- 7) Plan uređivanja i održavanja lovišta
- 8) Mere za sprečavanje šteta od divljači i šteta na divljači
- 9) Ekonomsko-finansijski plan gazdovanja
- 10) Opšti podaci o projektantu godišnjeg plana
- 11) Prilozi

A wide-angle photograph of a lush green field, likely a meadow or pasture, stretching to a flat horizon. The sky is bright blue with scattered white cumulus clouds. The grass in the foreground is tall and dense, swaying slightly. In the distance, a few small structures and utility poles are visible on the horizon line.

Hvala na pažnji